

اصول بهداشتی در کنترل ساختمان (بخش دوم)

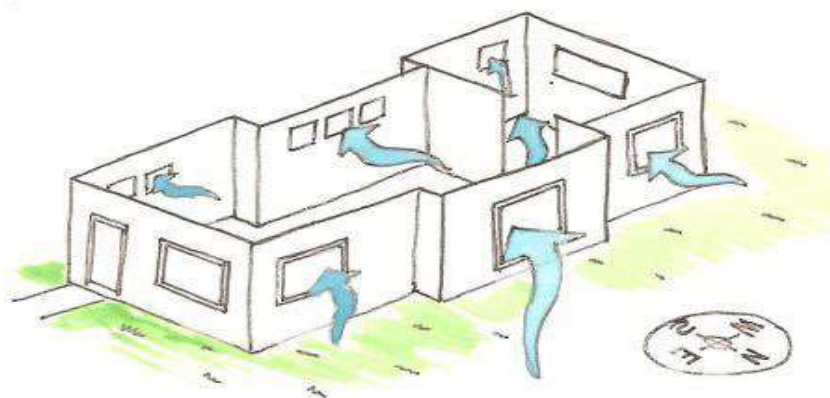
در اشارات مختصر منابع علمی به اصول بهداشتی در ساخت‌وسازهای شهری به محورهای نظیر نورگیری، تهویه، آب‌بندی و عایق‌کاری رطوبتی، دسترسی به شبکه آب بهداشتی، حریم‌های مصوب، نگهداری و دفع زباله، نگهداری از حیوانات خانگی و نگهداری از دام اشاره شده است. با استفاده از متن می‌توان چهارم مقررات ملی ساختمان (الزامات عمومی ساختمان) توضیحاتی پیرامون محورهای موردنظر ارائه می‌شود. بدیهی است که این توضیحات جهت آشنایی اولیه با مباحث بوده و برای بهره‌برداری از اطلاعات در امور اجرایی، مراجعه به متن مقررات ملی الزامی خواهد بود.

نورگیری: هر فضای اقامت، باید حداقل دارای یک یا چند در و پنجره شیشه‌ای باشد که لازم است با رعایت ضوابط شهرسازی، به‌طور مستقیم رو به فضای باز یا خیابان و معبر عمومی باشد.

در فضاهای اقامت، سطح شیشه الزامی، حداقل یک هشتم سطح کف است، مگر آنکه پنجره‌ها تنها در یک دیوار فضا تعبیه شده باشد و فاصله آن دیوار با دیوار مقابل در فضای موردنظر بیش از ۴.۵ متر باشد، که در این صورت یک هفتم سطح کف، الزامی خواهد بود.

تهویه: تمام فضاهایی که مورد استفاده اشخاص قرار می‌گیرند، باید مطابق با مباحث چهارم، چهاردهم و نوزدهم مقررات ملی ساختمان به‌طور طبیعی یا مکانیکی تعویض هوا داشته باشند. علاوه بر این:

- استفاده از تعویض هوای مکانیکی به جای تعویض هوای طبیعی تنها در فضاهایی مجاز است که تعویض هوای آن‌ها لازم بوده، اما ملزم به تعویض هوای طبیعی نشده‌اند.
- فضاهای اقامتی که تهویه مکانیکی می‌شوند، باید ارتباط مستقیم با فضای خارج داشته باشند تا تعویض هوای طبیعی نیز ممکن باشد.
- هر فضای اقامت، باید حداقل دارای یک یا چند در و پنجره شیشه‌ای باشد که لازم است با رعایت ضوابط شهرسازی، به‌طور مستقیم رو به فضای باز یا خیابان و معبر عمومی باشد.
- گرمابه و سرویس بهداشتی در داخل ساختمان باید مستقیماً از خارج نور و هوا گرفته و از لحاظ وسایل بهداشتی از قبیل سیفون و هواکش کامل باشد به علاوه هواکش هر سرویس بهداشتی یا هواکش گرمابه باید هر کدام مستقل باشد.

آب‌بندی و عایق‌کاری رطوبتی: در تمام ساختمان‌ها حفاظت در برابر بارش نزولات جوی و رطوبت خاک الزامی است. بام‌های تخت، ایوان‌ها، فضاهای نیمه‌باز (غیر از بالکن‌های کم‌عرض)، کف‌های در تماس با زمین‌های نمناک، کف کلیه فضاهای بهداشتی در طبقات، دیوارهای زیرزمین و سایر دیوارهای در تماس با زمین نمناک، بدنه و کف و دیوار استخرها و منابع آب، باید عایق رطوبتی شوند. بام‌های شیب‌دار و قوسی و گنبدها و نماهایی که در معرض بوران‌های موسمی قرار می‌گیرند، باید با روش مناسب در برابر نزولات جوی و کج باران حفاظت شوند. علاوه بر این:

- در تمام فضاهای داخلی بنا، هر جا که شیر برداشت آب تعبیه شود، کف فضا باید عایق رطوبتی شده و کفشوی دارای شترگلویی یا سیفون و تمهیدات لازم دیگر برای دفع فاضلاب، مطابق با ضوابط مبحث شانزدهم مقررات ملی ساختمان، پیش‌بینی شود.
- محافظت سطح کف و عایق‌کاری دیوارهای زیرزمین، جهت جلوگیری از نفوذ آبهای سطحی و زیرزمینی و نشت آب لوله‌کشی، در ساختمان الزامی است.
- در تمام ساختمان‌های مشمول این مقررات رعایت عایق‌کاری و نظارت بر انتشار صوت در فضاهای ساختمان در انطباق با مبحث هجدهم الزامی است.

دسترسی به شبکه آب بهداشتی: برای زمین‌هایی می‌توان پروانه ساختمان درخواست نمود که امکان اتصال به شبکه آب بهداشتی و شبکه برق داشته باشند. در مناطقی که شبکه آب بهداشتی و یا شبکه برق هنوز احداث نشده باشد، بنا به تشخیص مراجع صدور پروانه در صورتی می‌توان پروانه ساختمانی درخواست نمود که درخواست کننده نحوه تأمین آب بهداشتی و برق را به تأیید نهاد قانونی مسئول رسانده و متعهد شود که به محض احداث شبکه آب بهداشتی و برق و فاضلاب شهری، نسبت به اتصال به آن‌ها در مهلت تعیین شده اقدام نماید.

حریم‌های مصوب: رعایت حریم‌های مصوب در حاشیه عوارض طبیعی از جمله جنگل، دریا، پارک حفاظت‌شده ملی، چشمه‌ها، رودخانه‌ها، نهرها و مسیل‌ها برای تمام گروه‌های ساختمانی الزامی است. در صورتی که حریم مصوب وجود نداشته باشد، باید حداقل فاصله ۳۰ متر بین ساختمان و این اراضی رعایت شود.

نگهداری و دفع زباله: در تمام ساختمان‌ها با توجه به نیاز تصرف‌ها باید محل‌های نگهداری و دفع زباله به صورتی پیش‌بینی شود که مشکلاتی از نظر بهداشت و سلامتی برای ساکنان و استفاده‌کنندگان ایجاد نگردد و از لانه‌سازی حیوانات و حشرات موزی در این محل‌ها جلوگیری شود.

نگهداری از حیوانات خانگی: قراردادن لانه حیوان خانگی در محوطه ساختمان تنها به شرط رضایت ساکنین و در شرایط زیر مجاز است:

- الف) طبق قوانین کشور، نگهداری آن‌ها در محل موردنظر بلامانع باشد؛
- ب) برای همسایگان مزاحمتی فراهم نکند؛
- پ) به صورت عناصر یا فضاهایی مجزا از ساختمان و با مصالحی ایجاد شود که به‌عنوان یک بخش اصلی از ساختمان محسوب نشود. در این محل دسترسی به آب باید به‌طور دائم فراهم بوده و مسائل بهداشتی رعایت شود؛
- ت) دسترسی به این لانه‌ها نباید مستلزم عبور از فضاهای اصلی واحدها باشد.

نگهداری از دام: در حومه شهرها و محل‌هایی که نگهداری و پرورش برخی حیوانات در داخل بافت شهری مجاز شمرده شود، محل نگهداری حیوانات باید از فضاهای اقامت ساکنان به‌گونه‌ای جدا شود که از نظر نحوه دسترسی و جزئیات تهویه، تأسیسات ساختمان و دفع فاضلاب، منظر عمومی و سایر جنبه‌های معماری و ساختمانی، در بهداشت و آسایش ساکنان و همسایگان اختلالی پیش نیاید.